

Prijazne znanke.

Otrok, ki je živel ali še živi dlje časa na kmetih, je najbrže že naletel na najbrhkejšo stanovalko naših host, na ljubko srnico. Spominjam se iz mladih let, da so tekle mnogokrat po tri in več srn čez cesto, ko smo se vračali v nedeljo od opravila v bližnji okolici Ljubljane.

Če hočeš videti tudi danes to prijetno stvarco, pojdi zmenoj v gozd. Ne bo nama težko dobiti ob potoku njenih sledov, ki so podobni ovčjim: dva parkeljca drug poleg drugega, le še bolj lična. Iz tega že lahko sklepaš, ljubi otrok, da je srna dvoparkljarica in prežvekovalka kot kravica, ki vam daje vsak dan mleka za jutranjo kavo.

Sedaj, ko nas vodi sled med gosto šumo, pa treba dobro paziti na to, da gremo proti vetru, kajti če rahli vetrec prinese le najmanjši vonjek o nas do nozdrvi srnine družine, nam odbežijo kot kafra.

Na svojem potu za srno opazamo tuintam na smrekah oglodano lubje v precejšni višini. Zajčji zob tega ni mogel zakriviti; previsoko je. Pa tudi grobo razcefrano lubje kaže, da tu ni imelo posla fino dleto boječega dolgoušca. Srnjak je krivec, ki je drgnil ob nesrečna debela spomladi svoje rožičke, da jih je oprostil srbeče ga vrhnje kožice. S tem je uničil porednež marsikako vitko debelce v veliko nevoljo gospodarjevo.

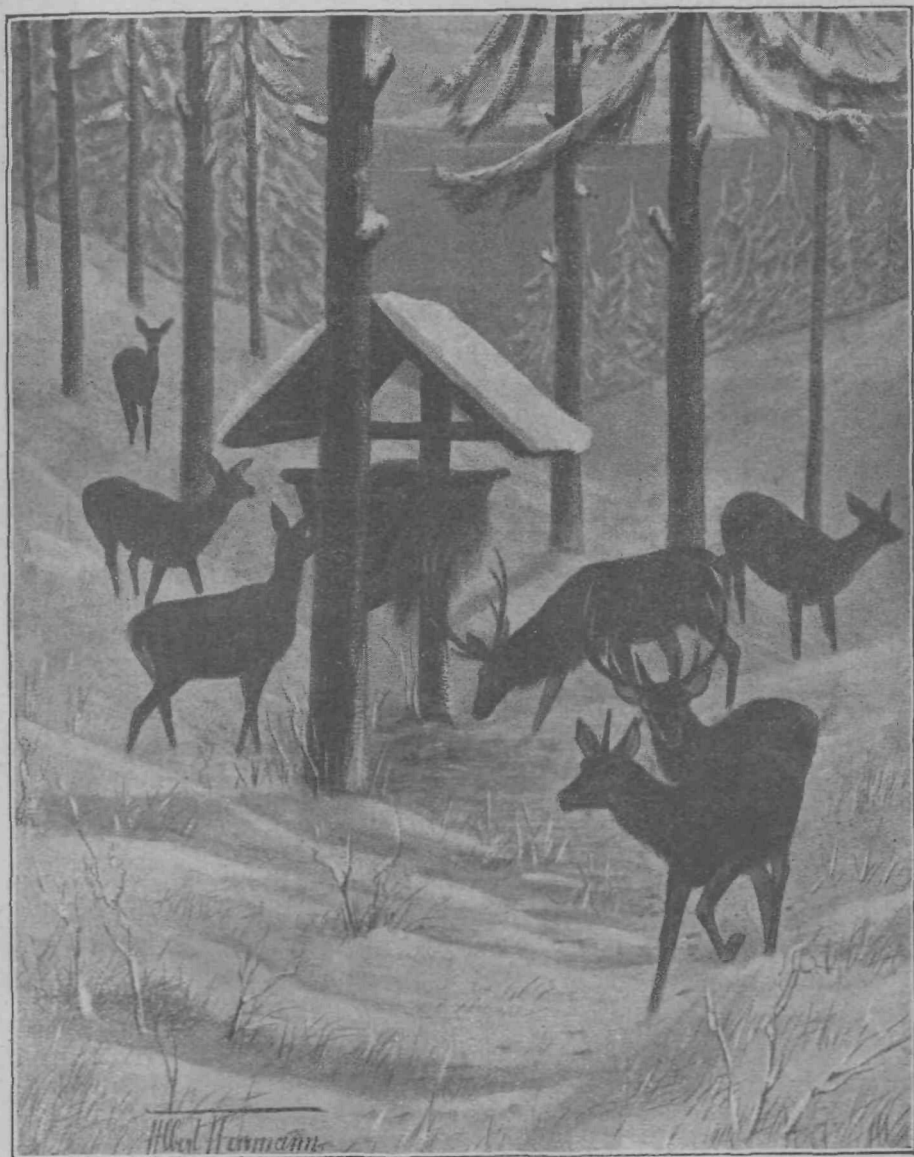
„Hola“, čujem vesel krik iz vašega grla, ko pobirate s tal lep srnjakov parožek s krasno rožico na dnu. Srnjak sam je že v jeseni popustil tu svojo krono v prijazen spomin.

Prišli smo na vrh hriba. Na eni strani se odpira pred nami prijazna zelena kotlina, tih, cvetoč paradiž, kamor redko zaide človeška noga. Za to pa se tim rajši mudí tukaj naša čveteronoga družinica. In res, če nimamo posebne smole, najdemo skoro redno celo družino skupaj: krepkega kozliča, dve ali tri samice, in vsaka ima pri sebi po enega ali dva mladiča, prelepo pisana.

Mladički so ugledali zeleni gozd prvikrat v bujnem mesecu Marijinem. V tihi samoti so žedeli prve dneve te zanje brezsolzne doline in pili sladko mleko kakor teliček pri kravi. Kmalu pa so se jim nožice okrepile, da so mogli z materjo na spomladni izprehod, in čez malo tednov so jeli že botanizirati t. j. pečati se z rastlinstvom. Seveda so se zanimali nežni zobki izprva le za najnežnejše travice in najmečja zeliščna peresca.

A v gozdu je postajalo vedno bolj nemirno. Cele kope otrok so prihajale nabirat jagod, črnic, malinic in prusnic. To srni ni povšeči. Nekega večera jo pobere cela družina na prosto polje v šume koruznega steblovja. Tu podnevi mirno počiva, ponoči pa se gosti s sočnim grahom in ovsom na sosednjih njivah.

Ko pa se v poznem poletju oglasi žvenket kosa na polju, in prihajajo trope ženjic s srpovi na njive, tedaj za našo znanko ni več obstanke na priljubljeni odprtí poljani. Zopet se preseli v gozd. Primerno

Zimska postrežba.

letnemu času in stanovališču se oblači tudi srna različno. Rjavi poletni površnik se ji polagoma poizgubi, dlaka za dlako v jeseni odpade, in na njeno mesto obleče gostejši, bolj sivo-rjav zimski plašč.

Pa ne smete misliti, da živi srnica kar tako tja v en dan brez skrbi skozi celo leto. O kaj še!

Kdorkol' pod milim nebom živi,
vsakdo pač srečen biti želi.

Tako tudi srnica. Toda dobé se bitja kamenitega srca, ki srni ne privoščijo nemotene sreče. Najhujši sovražnik ji je lisjak, ki se priplazi — če mogoče — nedolžno in dobrohotno k pasočni družini. Toda gorje neizkušnemu mladičku, ki se je ločil od matere in približal zasedi krvižejnega roparja. Kot blisk mu skoči lisjak na tilnik in mu upihne življenje, pa ga ponese v brlog svojim mladim.

Tudi velika sova-uharica in orli si privoščijo mnogo nežno srnico za večerjo ali kosilo.

Zima, dragi moji spremljevalci, trka na duri, ne samo na vaše, ampak tudi na vrata gozdnega domovja, kjer stanuje srnica.

V tem času seveda utegne presti hudo vaši prijateljici, toliko zleje, čim više je zametel sneg vsako travno špičko in perce. Uboge reve-srnice se splazijo ob takih prilikah med smrekovo grmovje, in ne zgodi se redko, da jih vihar zamete do polovice života. Kje je tedaj grizljaj za kruleči njih želodček? Božično drevesce jim nima ponuditi boljšega, nego trd popek ali smrekovo vejico ali suho travno bilko, ki jo je pa treba še s trudom izbrskati izpod snega. Borno kosilce za božične praznike!

Bolje se godi onim živalcam, za katere se zavzame lovec v trdi zimi. Le poglejte na naši sliki, kako lično streho jim je napravil in pod njo postavil jasli, napolnjene z dišečim senom. Tuintam jim poseka tudi vitko trepetliko. Njeni brsti in tenko vejevje je v hudih dnevih za ubogo divjino velika tolažba in večkrat rešitev pred smrtjo za lakoto.

Seveda bo zahteval lovec bodočo jesen vračilo za zimsko posojilo. Vzel si ga bo sam in nekatera letošnjih negovank se bo kadila prihodnjo zimo na mizi skrbnega lovca kot slastna divjačina. —

Če ti bo mila sreča kdaj pripeljala v hišo mlado srnico, utegneš imeti ž njo obilno veselja. Privadi se te srnica tako, da ti bo jedla kruh z roke in te spremljala povsodi kot vdan psiček. Prav privoščil bi ti tako veselje za novo leto.

F. Pengov.

